

اثر بخشی آموزش مهارت‌های حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه

۱. فرزاد راستخانه*: کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور سندج - کردستان - ایران

۲. محمد خالدیان: استادیار گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: nas_farzad@yahoo.com

چکیده

هدف از این مطالعه بررسی میزان اثر بخشی آموزش مهارت‌های حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان بود. روش تحقیق به صورت شبه آزمایشی یعنی پیش آزمون - پس آزمون همراه با گروه کنترل اجرا شده است. بدین صورت که در یک فاصله زمانی مشخص دو گروه آزمایش و کنترل، به گونه ای که متغیر مستقل یا همان پروتکل جلسات درمانی آموزش مولفه های حل مسئله و متغیر وابسته نگرش نسبت به مدرسه با یکدیگر مقایسه شدند. جامعه آماری این مطالعه دانش آموزان پایه چهارم شهر مریوان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که از میان آنها تعداد ۳۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده در دو گروه کنترل و آزمایش (۱۵ نفر در گروه کنترل و ۱۵ نفر در گروه آزمایش) انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات در این مطالعه پروتکل آموزشی مهارت حل مسئله گلد فرید و دیسون (ترجمه احمدی علون آبادی، ۱۳۷۰) و مقیاس نگرش به مدرسه مک کوچ و سیگل (۲۰۰۳) بودند. نتایج تحقیق در سطح استنباطی با رعایت پیش فرض های آماری نشان داد که در ستون سطح معنی داری برای خرده مقیاس های (ادراک خود تحصیلی (۰/۰۰۳)، نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها (۰/۰۳۹)، نگرش نسبت به مدرسه (۰/۰۰۰)، ارزش گذاری هدف های مدرسه (۰/۰۰۲) و انگیزش/خود نظم دهی (۰/۰۰۳) می باشد. و بر اساس مقدار F حاصل شده در پس آزمون خرده مقیاس متغیر نگرش نسبت به مدرسه که ۱۷/۲۰ بیشتر از مقدار F در سایر متغیرهاست است. پس تاثیر آموزش مهارت های حل مسئله بر خرده مقیاس متغیر نگرش نسبت به مدرسه بیشتر بوده است.

کلیدواژگان: مهارت حل مسئله، نگرش نسبت به مدرسه، دانش آموزان پایه چهارم.

effectiveness of teaching problem solving skill components on the attitude towards school

1. Farzad Rastkhaneh*: Farzad Rastkhaneh *: Master of Arts in Educational Psychology, Payame Noor University of Sanandaj – Kurdistan - Iran
2. Mohammad Khaledian: Assistant Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran

*Corresponding Author's Email: nas_farzad@yahoo.com

Abstract

The purpose of this study was to investigate the effectiveness of teaching problem solving skills on students' attitudes towards school. The research method is quasi-experimental, i.e. pre-test - post-test with a control group. In this way, in a specific time interval, the two experimental and control groups were compared with each other in such a way that the independent variable, i.e. the protocol of treatment sessions for teaching problem solving components, and the dependent variable of attitude towards school. The statistical population of this study was the fourth grade students of Marivan city in the academic year of 1402-1403, from which 30 people were selected by simple random sampling in two control and experimental groups (15 people in the control group and 15 people in the experimental group). The tools of data collection in this study were Goldfarid and Dyson's problem-solving skill training protocol (translation of Ahmadi Alunabadi, 2010) and the school attitude scale of McCutch and Siegel (2003). The results showed that in the column, there is a significant level for the subscales (academic self-perception (0.003), attitude towards teachers and classes (0.039), attitude towards school (0.000), valuing school goals (0.002) and motivation/self-discipline (0.003) and based on the F value obtained in the post-test of the variable attitude towards school which is 20.17 is higher than the value of F in other variables, so the effect of problem solving skills training on the subscale of the attitude towards school has been greater.

Keywords: *problem solving skills, attitude towards school, fourth grade students*

© 2025 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

مقدمه

امروزه تعلیم و تربیت و در نگاه کلی تر تحصیل بخش اساسی از زندگی هر فرد را شکل داده است، افزون بر این کیفیت و کمیت تحصیل می تواند نقش اساسی در آینده فرد داشته باشد. چنانچه در دهه های اخیر بر روانشناسان به طور گسترده این تلاش را داشته اند که عواملی را شناسایی کنند که بتواند ارتباط مدرسه و دانش آموز را دوجندان بکنند (رشید پور و همکاران، ۱۳۹۹). در سیستم های آموزشی و تعلیم و تربیت، انگیزه دادن به دانش آموز در راستای پیشرفت از جمله شاخص های موفقیت است که در فعالیت های علمی از آن بحث شده است، بر این مبنا بررسی کردن عوامل تاثیر گذار بر آن جهت مناسب کردن شرایط موجود از مسائل اصلی است که محققان در این زمینه بدان توجه داشته اند (رودریگز، ۲۰۱۹).

بر این اساس برای مناسب شدن شرایط جهت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و کم کردن اضطراب هایی که در زمینه تحصیل و یادگیری برای آن ها به وجود می آید بایستی شیوه های تازه ای در آموزش و یادگیری بکار برده شوند چنانچه یادگیری نمی تواند این مسئله را به تنهایی حل کند و امکانی برای بررسی چگونگی پیشرفت حاصل نمی شود (جین و لی، ۲۰۱۹). بنابراین نسبت به روش های سنتی نقد هایی به وجود آمده و در برابر آن از شیوه های جدید آموزش بر پایه حل مسئله مورد توجه قرار گرفته است (کونگ، ۲۰۱۴).

ضرورت استفاده از شیوه ی حل مسئله این است که در در سیستم آموزشی نوین تغییرات و تحولی به وجود آمده است و بیشتر مدرسه های پیشرفته در زمینه آموزش برای رسیدن به این شیوه های نوین تلاش می کنند (محزون زاده، ۱۳۹۶). روش حل مسئله به گونه ای است که با بکارگیری مباحثه در این روش فراگیران در فعالیت های آموزشی به طور فعال شرکت می کنند و مسئولیت یادگیری را بر عهده می گیرند. همچنین به آنان فرصت داده می شد تا تجربیات خود را با دیگران به اشتراک بگذارند (اودا، اونیشی، ساکمی، ۲۰۱۴).

در شیوه هایی که بر حل مسئله مبتنی هستند آموزش با توجه به یک مسئله، تعریف مسئله بحث و تفکر در راستای آن صورت می پذیرد در این حالت دانش آموزان دسته بندی می شوند و با استفاده از روش های مشارکتی در راستای مسئله ی طرح شده اطلاعات جمع آوری می کنند و با اطلاعات جمع آوری شده بحث و گفتگو می کنند (گروان، ۲۰۱۹).

از جمله متغیر هایی که می تواند از روش حل مسئله تاثیر بپذیرد نگرش دانش آموزان نسبت به مدرسه است. در تعریف این اصطلاح بیان شده است که شیوه تفکر و علاقمندی با بی علاقگی دانش آموزان در رابطه با کل مدرسه در ارتباط است، در یک عبارت کلی مثلا من این مدرسه را دوست دارم (سیف، ۱۴۰۰).

بیشتر افرادی که در مورد تعلیم دادن به دانش آموزان نگرانی دارند از جمله اصلی ترین پیامدهای آموزش کودکان، دیدگاههایی هستند که آنها نسبت به مدرسه پرورش می دهند. چنانچه می توان از عوامل تاثیر گذار بر نگرش به مدرسه، به نقش وضعیت اقتصادی-اجتماعی، جنسیت، نژاد، توانایی، موفقیت های تحصیلی، خودپنداره و پایه تحصیلی دانش آموزان توجه کرد. این به ویژه در اولین سال های مدرسه دانش آموز صدق می کند، چراکه نگرش دانش آموزان در اولین سال تحصیلی بسیار منعطف است (آلن دن، ۲۰۱۷).

¹ Rodríguez

² Jin

³ Kong

⁴ Oda Y, Onishi H, Sakemi

⁵ Grøtan

⁶ attitude toward school

⁷ Alan Dean

با توجه به دیدگاه پینتریچ (۲۰۰۰) دیدگاه دانش آموزان نسبت به مدرسه می تواند در جهت گیری آنها در راستای یادگیری تأثیر ویژه ای داشته باشد. چرا که موقعی که دانش آموزان موضوع درس را لذتبخش و مفید بدانند، بر یادگیری تمرکز کرده و هدف تکلیف مداری را دنبال می کنند، از طرفی دیگر اگر دانش آموزان حس کنند که محیط مدرسه برایشان سرد، اهمال گر، یا برخلاف پیشرفت شخصی آنهاست، این ذهنیت در آنها ایجاد می شود که از مدرسه دوری کنند و از حضور داشتن در کلاس خودداری می کنند (ولکل، ۱۹۹۷؛ به نقل از میلر، ۲۰۱۶).

اگر در ذهنیت دانش آموز نسبت به مدرسه نگرش مثبت و یا منفی به وجود بیاید، این نگرش امکان دارد به موضوع های مدرسه، معلمان و کارکنان و حتی کل مدرسه و یادگیری مدرسه ای نیز انتقال یابد (مصر آبادی، ۱۳۸۹). شیوه ی نگرش در در دانش آموزان نسبت به مدرسه متفاوت است و دانش آموزان بسته به گونه ای که ساختار مدرسه را می فهمند؛ می توانند وظایف خود را به بهترین شیوه انجام دهند یا برعکس در انجام آنها کوتاهی کنند و به نوعی کم کاری کنند. از طرفی دیگر جو مدرسه از جمله عنصر های اساسی در محیط های یادگیری تأثیر گذار محسوب می شود و عبارت است از: باورها، ارزش ها و نگرش های مشترکی که تعامل بین دانش آموزان، معلمان و مدیران مدارس را شکل می دهد و در عین حال الگوهایی را نیز برای هنجارها و رفتارهای مورد قبول، در سطح مدرسه به وجود می آورد (میچل و برادشو، ۲۰۱۳). بنا بر این هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزش مهارت های حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان می باشد.

روش شناسی

روش مطالعه حاضر به صورت مطالعات کاربردی صورت انجام شد و با توجه به اینکه برای آموزش مهارت های حل مسئله از پروتکل درمانی یا جلسات آموزشی بهره گرفته می شود به صورت شبه آزمایشی یعنی پیش آزمون - پس آزمون همراه با گروه کنترل اجرا شد. بدین گونه که در یک فاصله زمانی مشخص دو گروه آزمایش و کنترل، به گونه ای که متغیر مستقل یا همان پروتکل جلسات درمانی آموزش مولفه های حل مسئله و متغیر وابسته نگرش نسبت به مدرسه با یکدیگر مقایسه شدند.

جدول ۱: چینش متغیرهای وابسته و متغیر مستقل در پیش آزمون-پس آزمون

انتخاب تصادفی	گروه	پیش آزمون	متغیر مستقل	پس آزمون
R	G ₁	T ₁₁	X	T ₁₂
R	G ₂	T ₂₁		T ₂₂

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل دانش آموزان پایه چهارم شهرستان مریوان در سال تحصیلی ۴۰۲-۴۰۳ بودند. از آنجا که نمی توان همه دانش آموزان پایه چهارم مدارس شهری را به عنوان نمونه ی تحقیق انتخاب کرد بر این مبنا تعداد ۳۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده در دو گروه کنترل و آزمایش (۱۵ نفر در گروه کنترل و ۱۵ نفر در گروه آزمایش) انتخاب شدند. داده های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-25 و در دو سطح آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون تحلیل کوواریانس یک متغیره و چند متغیره) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

ابزار پژوهش

¹ Pintrich

² Voelkl

³ Miller

⁴ Mitchel, & Bradshaw

- پروتکل آموزشی مهارت حل مسئله: این بسته با توجه به آموزش حل مسئله به روش گلد فرید و دینسون با استفاده از منابع گوناگون به ویژه کتاب رفتار درمانی گلد فرید و دینسون (ترجمه احمدی علون آبادی، ۱۳۷۰) مهارت حل مسئله در طی ۴ جلسه ۹۰ دقیقه ای، هفته ای یک جلسه به شرح زیر اجرا شد.

جدول ۲: خلاصه شرح جلسه های آموزش مهارت های حل مسئله

جلسه	شرح جلسه
جلسه اول	معارفه و آشنایی با اعضای گروه، بیان مقررات گروهف بحث درباره اهمیت مهارت حل مسئله
جلسه دوم	به خود گویی های مثبت و منفی پرداخته خواهد شد و همچنین به ازوم شناخت خودگویی های منفی و مسدود کردن آن با استفاده از گفتگوی درونی و مثبت تاکید خواهد شد
جلسه سوم	در این جلسه در مورد خوب فکر کردن و فهرست بندی راه حل ای ممکن با استفاده از شیوه بارش مغزی آموزش داده خواهد شد دانش آموزان بایستی هر راه حلی که به ذهنشان می رسد فهرست کنند.
جلسه چهارم	در این جلسه مراحل مسئله با مثال های عینی گام به گام توضیح داده خواهد شد که شامل تصمیم گیری، طرح ریزی برای اجرای بهترین راه حل، اجرای راه حل انتخاب شده توضیح داده خواهد شد

- مقیاس نگرش به مدرسه (R-SAAS): فرم اولیه ی پرسشنامه که شامل ۳۵ سوال بود، توسط مک کوچ و سیگل (۲۰۰۳) تهیه و طراحی شده است و هدف اصلی آن بررسی علل مرتبط با پیشرفت تحصیلی عدم پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بود. مک کوچ و سیگل (۲۰۰۳) در فرم تجدید نظر R-SAAS پس از بررسی های مختلف، ۴۳ سوال تهیه کردند و درباره پایایی و روایی این ابزار تحلیل های متفاوتی انجام دادند که پس از تحلیل عاملی نهایی ۳۵ سوال به عنوان سوال های اصلی باقی ماندند مدل حاصل، برازش آماری قابل قبولی داشت و در این مدل پنج مولفه که عبارتند از: ادراک خود تحصیلی، نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها، نگرش نسبت به مدرسه، ارزش گذاری هدف های مدرسه و انگیزش/خود نظم دهی را مورد اندازه گیری قرار می داد. در این پرسشنامه برای نمره گذاری از مقیاس ۷ درجه ای لیکرت که با استفاده از کاملاً مخالفم برابر با ۱ و کاملاً موافقم برابر با ۷ درجه بندی شده است. دامنه نمرات کل بین ۳۵ تا ۲۴۵ قرار دارد. در مطالعات داخلی در مجموع ۳۵ سوال مذکور ۶۶ درصد واریانس کل پرسشنامه نگرش به مدرسه را تبیین کردند.

¹ Attitude toward schoolScale

جدول ۱: توصیف نمرات متغیر نگرش نسبت به مدرسه در شاخصه های میانگین و انحراف معیار

متغیر	گروه	نمونه	پیش آزمون		پس آزمون	
			میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
ادراک خود تحصیلی	آزمایش	۱۵	۲۱/۱۳	۲/۹۲	۲۶/۲۰	۴/۹۸
	کنترل	۱۵	۲۲/۶۰	۱/۵۹	۲۲/۷۳	۱/۸۳
نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها	آزمایش	۱۵	۲۶/۰۶	۳/۰۳	۳۰/۶۶	۳/۲۸
	کنترل	۱۵	۲۶/۷۳	۳/۰۸	۲۷/۸۰	۲/۷۵
نگرش نسبت به مدرسه	آزمایش	۱۵	۱۷/۰۶	۲/۳۷	۲۰/۷۳	۱/۹۰
	کنترل	۱۵	۱۷/۶۰	۲/۲۹	۱۸/۶۶	۲/۰۵
ارزش گذاری هدف های مدرسه	آزمایش	۱۵	۱۹/۳۳	۲/۳۱	۲۵/۱۳	۴/۳۰
	کنترل	۱۵	۱۹/۶۰	۲/۸۳	۲۰/۶۰	۳/۵۴
انگیزش/خود نظم دهی	آزمایش	۱۵	۱۶/۸۰	۲/۵۴	۲۰/۶۶	۳/۲۲
	کنترل	۱۵	۱۷/۷۳	۲/۷۶	۱۸/۴۰	۲/۴۱

نگرش نسبت به مدرسه

در جدول به دست آمده خرده مقیاس ادراک خود تحصیلی در دو گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون (۲۱/۱۳ و ۲۱/۶۰) و در پس آزمون در دو گروه برابر با (۲۶/۲۰ و ۲۲/۷۳) می باشد؛ خرده مقیاس نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها در دو گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون (۲۶/۰۶ و ۲۶/۷۳) و در پس آزمون برابر با (۳۰/۶۶ و ۲۷/۷۰) می باشد؛ همچنین در خرده مقیاس نگرش نسبت به مدرسه در دو گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون به ترتیب برابر با (۱۷/۰۶ و ۱۷/۶۰) می باشد و در پس آزمون برابر با (۲۰/۷۳ و ۱۸/۶۶) می باشد؛ در خرده مقیاس ارزش گذاری هدف های مدرسه در دو گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون به ترتیب برابر با (۱۹/۳۳ و ۱۹/۶۰) می باشد و در پس آزمون برابر با (۲۵/۱۳ و ۲۰/۶۰) می باشد؛ در خرده مقیاس انگیزش/خود نظم دهی در دو گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون به ترتیب برابر با (۱۶/۸۰ و ۱۷/۷۳) می باشد و در پس آزمون برابر با (۱۸/۴۰ و ۲۰/۶۶) می باشد.

جدول ۲: یافته های حاصل از کوواریانس چند متغیره جهت نشان دادن تفاوت گروه‌ها در پیش آزمون و پس آزمون

متغیرها	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	(sig)
گروه	پس آزمون ادراک خود تحصیلی	۱	۱۳۹/۹۸	۱۰/۸۰	۰/۰۰۳
	پس آزمون نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها	۱	۴۷/۹۱	۴/۸۰	۰/۰۳۹
	پس آزمون نگرش نسبت به مدرسه	۱	۲۷/۰۲	۱۷/۲۰	۰/۰۰۰
	پس آزمون ارزش گذاری هدف های مدرسه	۱	۱۵۵/۸۲	۱۱/۹۴	۰/۰۰۲
	پس آزمون انگیزش/خود نظم دهی	۱	۶۰/۰۹	۱۰/۷۳	۰/۰۰۳
خطا	پس آزمون ادراک خود تحصیلی	۲۳	۲۹۸/۰۱	۱۲/۹۵	
	پس آزمون نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها	۲۳	۲۹۹/۴۳	۹/۹۷	
	پس آزمون نگرش نسبت به مدرسه	۲۳	۳۶/۱۳	۱/۵۷	
	پس آزمون ارزش گذاری هدف های مدرسه	۲۳	۳۰۰/۱۳	۱۳/۰۴	
پس آزمون انگیزش/خود نظم دهی	۲۳	۱۲۸/۷۳	۵/۵۹		

۳۰	۱۸۴۴۴/۰۰	پس آزمون ادراک خود تحصیلی	کل
۳۰	۲۵۹۵۷/۰۰	پس آزمون نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها	
۳۰	۱۱۷۸۵/۰۰	پس آزمون نگرش نسبت به مدرسه	
۳۰	۱۶۲۷۶/۰۰	پس آزمون ارزش گذاری هدف های مدرسه	
۳۰	۱۱۷۱۲/۰۰	پس آزمون انگیزش/خود نظم دهی	

یافته های حاصل از کوواریانس چند متغیره در ستون سطح معنی داری برای خرده مقیاس های (ادراک خود تحصیلی) (۰/۰۰۳)، نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها (۰/۰۳۹)، نگرش نسبت به مدرسه (۰/۰۰۰)، ارزش گذاری هدف های مدرسه (۰/۰۰۲) و انگیزش/خود نظم دهی (۰/۰۰۳) می باشد. این بدان معنی است که متغیرها در تقابل هم اثر بخش بوده اند. چنانچه از لحاظ آماری می توان بیان کرد آموزش مهارت های حل مسئله بر متغیر نگرش نسبت به مدرسه و خرده مقیاس های آن تاثیر داشته است و بر اساس مقدار F حاصل شده در پس آزمون خرده مقیاس متغیر نگرش نسبت به مدرسه که ۱۷/۲۰ بیشتر از مقدار F در سایر متغیر هاست است. پس تاثیر آموزش مهارت های حل مسئله بر خرده مقیاس متغیر نگرش نسبت به مدرسه بیشتر بوده است.

جدول ۳: نتایج کوواریانس یک متغیره جهت آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر ادراک خود تحصیلی

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۱۳۹/۱۳	۱	۱۳۹/۱۳	۹/۶۰	۰/۰۰۴
ادراک خود تحصیلی	۴/۳۵	۱	۴/۳۵	۰/۳۰	۰/۵۸۸
گروه ها	۹۳/۶۲	۱	۹۳/۶۲	۶/۴۶	p<۰/۰۱۷
خطا	۳۹۰/۹۸	۲۷	۱۴/۴۸		
کل	۱۸۴۴۴/۰۰	۳۰			

بر مبنای یافته های حاصل از جدول ارائه شده مقدار آزمون F برای تقابل مولفه های مهارت حل مسئله بر ادراک خود تحصیلی در دانش آموزان برابر ۶/۴۶ و سطح معنی داری آن نیز (۰/۰۱۷) می باشد. بر این مبنای با احتمال خطای ۵ درصد می توان اظهار داشت که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر ادراک خود تحصیلی در دانش آموزان تأثیر معنی داری داشته است.

جدول ۴: یافته های کوواریانس یک متغیره جهت آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۱۷۵/۰۴	۱	۱۷۵/۰۴	۱۹/۹۸	۰/۰۰۰
نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها	۲۱/۲۱	۱	۲۱/۲۱	۲/۴۲	۰/۱۳۱
گروه ها	۶۹/۱۸	۱	۶۹/۱۸	۷/۸۹	p<۰/۰۰۹
خطا	۲۳۶/۵۱	۲۷	۸/۷۶		
کل	۲۵۹۵۷/۰۰	۳۰			

بر مبنای یافته های حاصل از جدول ارائه شده از آنجا که مقدار F برای تقابل مولفه های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها در دانش آموزان برابر ۷/۸۹ و سطح معنی داری آن نیز (۰/۰۰۹) می باشد. بر این مبنای با احتمال خطای ۵ درصد می توان اظهار داشت که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها در دانش آموزان تأثیر معنی داری داشته است.

جدول ۵: یافته‌های کوواریانس یک متغیره جهت آموزش مهارت‌های حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۳۸/۳۱	۱	۳۸/۳۱	۱۰/۸۹	۰/۰۰۰
نگرش نسبت به مدرسه	۶۰/۷۵	۱	۶۰/۷۵	۱۳/۱۰	۰/۱۰۱
گروه‌ها	۴۲/۷۲	۱	۴۲/۷۲	۲۳/۲۹	$p < ۰/۰۰۰$
خطا	۴۹/۵۱	۲۷	۱/۸۳		
کل	۱۱۷۸۵/۰۰	۳۰			

بر مبنای یافته‌های حاصل از جدول ارائه شده مقدار آزمون برابر ۱۰/۸۹ و $p < ۰/۰۰$ است. بنابراین با احتمال خطای یک درصد می‌توان گفت که آموزش مولفه‌های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه چهارم را به صورت معنی داری ارتقا داده است و این یافته را می‌توان بر جامعه تعمیم داد و از آنجا که مقدار F برای تقابل مولفه‌های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان برابر ۲۳/۲۹ و سطح معنی داری آن نیز (۰/۰۰۰) می‌باشد. بر این مبنای با احتمال خطای ۵ درصد می‌توان اظهار داشت که تقابل آموزش مولفه‌های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان تأثیر معنی داری داشته است.

جدول ۶: یافته‌های کوواریانس یک متغیره جهت آموزش مهارت‌های حل مسئله بر ارزش گذاری هدف‌های مدرسه

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۱۴۷/۵۰	۱	۱۴۷/۵۰	۱۰/۴۶	۰/۰۰۳
ارزش گذاری هدف‌های مدرسه	۵۴/۶۷	۱	۵۴/۶۷	۳/۸۷	۰/۰۵۹
گروه‌ها	۱۶۱/۹۲	۱	۱۶۱/۹۲	۱۱/۴۸	$p < ۰/۰۰۲$
خطا	۳۸۰/۶۶	۲۷	۱۴/۰۹		
کل	۱۶۲۷۶/۰۰	۳۰			

بر مبنای یافته‌های حاصل از جدول ارائه شده مقدار آزمون F برای تقابل مؤلفه‌های مهارت حل مسئله بر ارزش گذاری هدف‌های مدرسه در دانش آموزان برابر ۱۱/۴۸ و سطح معنی داری آن نیز (۰/۰۰۲) می‌باشد. بر این مبنای با احتمال خطای ۵ درصد می‌توان اظهار داشت که تقابل آموزش مولفه‌های مهارت حل مسئله بر ارزش گذاری هدف‌های مدرسه در دانش آموزان تأثیر معنی داری داشته است.

جدول ۷: یافته‌های کوواریانس یک متغیره جهت آموزش مولفه‌های مهارت حل مسئله بر انگیزش/خود نظم دهی در دانش آموزان

پایه چهارم

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۲۱۷/۹۰	۱	۲۱۷/۹۰	۲۶/۰۳	۰/۰۰۰
انگیزش/خود نظم دهی	۰/۹۳۷	۱	۰/۹۳۷	۰/۱۱	۰/۷۴۰
گروه‌ها	۳۹/۴۴	۱	۳۹/۴۴	۴/۷۱	$p < ۰/۰۳۹$
خطا	۲۲۵/۹۹	۲۷	۸/۳۷		
کل	۱۱۷۱۲/۰۰	۳۰			

بر مبنای یافته های حاصل از جدول ارائه شده مقدار آزمون F جهت تقابل مولفه های مهارت حل مسئله بر انگیزش/خود نظم دهی در دانش آموزان برابر ۴/۷۱ و سطح معنی داری آن نیز (۰/۰۳۹) می باشد. بر این مبنای احتمال خطای ۵ درصد می توان اظهار داشت که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر انگیزش/خود نظم دهی در دانش آموزان تأثیر معنی داری داشته است.

بحث و نتیجه گیری

نتایج آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه چهارم با استفاده از تحلیل کوواریانس چند متغیره بررسی شد نتایج این فرضیه نشان داد با رعایت پیش فرض های آماری ام باکس که نشان داد ماتریس کوواریانس به دست آمده در متغیرهای وابسته در بین گروه های ایجاد شده متفاوت می باشد. و این یعنی اینکه ماتریس های کوواریانس در متغیرهای وابسته در بین گروه های مختلف، متفاوت است. و همچنین اثرات بین آزمودنی ها بررسی شده است که لامبدای ویلکز مورد تفسیر قرار گرفته است این یافته ها این را می رساند که متغیر مستقل بر متغیر وابسته به چه اندازه بوده است که با توجه به مقدار محاسبه شده که برابر با (۰/۳۶) می باشد. در نهایت نتایج نشان داد از لحاظ آماری می توان بیان کرد آموزش مهارت های حل مسئله بر متغیر نگرش نسبت به مدرسه و خرده مقیاس های آن تأثیر داشته است و بر اساس مقدار F حاصل شده در پس آزمون خرده مقیاس متغیر نگرش نسبت به مدرسه که ۱۷/۲۰ بیشتر از مقدار F در سایر متغیرهاست است. پس تأثیر آموزش مهارت های حل مسئله بر خرده مقیاس متغیر نگرش نسبت به مدرسه بیشتر بوده است. هم راستا با نتایج این فرضیه پژوهش هایی انجام شده اند که نتایج این پژوهش ها با نتایج این فرضیه هم جهت می باشد از جمله تحقیق جهانی زاده و همکاران (۱۴۰۲) آموزش مهارت حل مساله حداقل در یکی از متغیرهای پیشرفت تحصیلی و اضطراب امتحان تأثیر مثبتی داشت، همچنین آموزش مهارت حل مساله بر پیشرفت تحصیلی و اضطراب امتحان در دانش آموزان دختر پایه چهارم دوره ابتدایی تأثیر معنی داری نشان داد. پور قربان گورابی و همکاران (۱۴۰۰) تفاوت معناداری بین گروه آزمایشی و گواه در میانگین مشکلات رفتاری درونی سازی و برونی سازی شده و عملکرد تحصیلی را نشان دادند. معینی کیا و همکاران (۱۳۹۶) ارتباط بین مولفه های کیفیت زندگی در مدرسه و ادراک از کلاس را نگرش نسبت به مدرسه ارتباط معنی داری را نشان دادند. اومیت سنوکا و دمیر کیران (۲۰۲۳) میانگین نمرات حل مسئله، تاب آوری و خودکارآمدی پس از آموزش و پیگیری یک ماهه دانش آموزان گروه آزمایش به طور معنی داری بالاتر و میانگین پس از آموزش بود. دانگویی (۲۰۱۷) نگرش دانش آموزان با ارزش های آموزشی و انگیزه پیشرفت رابطه معنی داری نشان داد. اوها کامیک اویکا (۲۰۱۶) نشان دادند که اگر محیط یادگیری برای یادگیری مساعد نباشد، دانش آموزان مساعد هستند به احتمال زیاد نگرش منفی نسبت به موضوع با دستاورد ضعیف حاصل می شود.

در تبیین این فرضیه می توان بیان کرد توانایی به کارگیری فرایند حل مسئله به عنوان مهارتی اساسی و پایه در زندگی نقش دارد که اگر این مهارت نباشد بعضی از مشکلات عاطفی برای فرد به وجود می آیند، چنانچه این فرایند شناختی است که با استفاده از آن فرد در تلاش است راه حل درستی برای مسئله بیابد که اگر مهارت های حل مسئله در زندگی فردی نباشند، مشکلات تحصیلی برای فرد شکل می گیرند. چنانچه وول و فولک (۲۰۰۴) اعتقاد دارد اگر دانش آموز به تلاش خود ایمان و اعتقاد داشته باشد، بیشتر تلاش می کند که یاد بگیرد و اگر مشکلاتی هم برایش پیش بیاید به تبع اسان تر می تواند در برابر آن مقاومت کند. پس اگر به توانایی خود اعتقاد داشته باشد به تبع دیدگاهش نسبت به مدرسه مطلوب تر است.

بر اساس دیدگاه دی ایدرا (۲۰۰۵) نگرش مثبت نسبت به مدرسه، از جمله عوامل اثر بخش مهم دیدگاه اجتماعی - شناختی است که در سبب پیشرفت تحصیلی می شود پنتلیچوک (۱۹۸۹) بر این ادعا تأکید دارد که نگرش دانش آموزان درباره مدرسه می تواند در جهت گیری های آنها در تکالیف یادگیری تأثیر ویژه ای داشته باشد. دانش آموزان زمانی که به موضوع درس علاقمند باشند، بر یادگیری تمرکز می کنند و هدف تکلیف مداری را دنبال می کنند. بنابر این اگر در مدرسه ارتباط سازنده و دو طرفه بین معلمان و دانش آموزان حاصل شود دانش آموزان با دانش آموزان برقرار می شود، به بهبود یادگیری دو چندان می شود، و سبب می شود عاطفه مثبت و کاهش عواطف منفی را به دنبال دارد، به باورهای دانش آموزان احترام گذاشته می شود و در دانش آموزان انگیزش درونی برای یادگیری به وجود می آید

نتیجه بررسی آموزش مهارت‌های حل مسئله بر ادراک خود تحصیلی در دانش آموزان با استفاده تحلیل کوواریانس تک متغیره نشان داد که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر ادراک خود تحصیلی در دانش آموزان پایه چهارم تأثیر معنی داری داشته است. همسو با نتایج این فرضیه مطالعاتی صورت پذیرفته اند که از جمله می توان به نتایج تحقیق لی (۲۰۱۶) که نشان داد نگرش نسبت به مدرسه پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می کند کایاناک و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد آموزش از راه دور بر مهارت حل مسئله و تصمیم گیری بالینی تفاوت آماری معنی داری مشاهده شد. عباسی و همکاران (۱۴۰۰) تأثیر غیر مستقیم را بین نشاط ذهنی با درگیری تحصیلی با استفاده از نقش میانجی نگرش نسبت به مدرسه نشان دادند. در تبیین این فرضیه می توان بیان کرد مهارت حل مسئله به عنوان مهارتی که متخصصین از آن به عنوان یک فرایند شناختی رفتاری نام می برند که این مهارت می تواند تنوعی از اسخ های بدیل و بالقوه را با شرایط مشکل ساز به وجود بیاورد و امکان گزینش مناسب ترین پاسخ ها را بیشتر کند. این مهارت به عنوان مهارت مقابله ای و عملی صدق می کند که سبب بیشتر شدن حرمت خود می شود و با سازش یافتگی شخصی مناسب دارای ارتباط است. آموزش مهارت حل مسئله می تواند فرد را توانمند کند تا به صورت مداوم در پی پیدا کردن شیوه های متعدد و متنوع در اندیشیدن باشد. و بتوان در انجام کاری انعطاف پذیر فکر کند، قدرت توقف و تامل داشته باشد از شیوه های تکانشی پیشگیری کند توانایی پیش بینی پیامدها و نتایج احتمالی را هم در نتایج اعمال خود به دست آورد و بتواند در انطباق محیطی سازگار تر باشد. پژوهش ها در زمینه شیوه حل مسئله نشان داده اند دانشجویانی که با استفاده از شیوه سنتی آموزش دیده اند علاوه بر یادگیری عمیق مهارت هایی همچون ارتباط های تعاملی یا دوطرفه، دیدگاههای انتقادی استدلال های علمی و بکاربردن منابع اطلاعاتی متفاوت را نیز در آموزش خود یاد گرفته اند که بر عملکرد تحصیلی و آینده آنها اثر بخش است.

پنتریچ و زوشو (۲۰۰۳) اعتقاد دارند بیشتر دانش آموزانی که می توانند جنبه های شناختی، انگیزشی و رفتاری عملکرد تحصیلی خود را منظم کنند می توانند به عنوان یک یادگیرنده موفق به حساب بیایند و این دانش آموزان به عنوان یادگیرنده موفق بخصوص در زمینه تحصیل محسوب می شوند و با بکارگرفتن مهارت هایی همچون حل مسئله و شیوه های راهبرد یادگیری به موفقیت های بیشتر دست می یازند. فراسر، مکروبین و فیشر (۱۹۹۶) محیط کلاس را به صورت بافت های اجتماعی، روانشناختی و آموزشی که در آنها یادگیری رخ می دهد و بر نگرش ها و پیشرفت دانش آموز تأثیر می گذارد بیان کرده اند. ادراک از محیط کلاس، ادراک یا برداشتی است که دانش آموزان از شاخصه های مختلف روانی-اجتماعی کلاس خود دارند؛ نام برده شده است. محیط یادگیری کلاس به فضا و موقعیتی توجه دارد که فراگیران و معلمان در آن با یکدیگر به ارتباط دو طرفه می پردازند. این ارتباطات دو طرفه سطوح چندگانه تعاملات معلم-شاگرد، ارتباطات دو طرفه شاگرد-معلم، ارتباطات دو طرفه دانش آموز-دانش آموز و همچنین خلق کلی کلاس درس را در بر می گیرد (گازل، ۲۰۰۶).

کلاسی که به صورت تکلیف محور، پژوهش محور، مشارکت و حمایت معلم در کنار همکاری و عدالت وجود داشته باشد تأثیر بیشتری بر درگیری تحصیلی دارد. بر این مبنا معلمان باید در کلاس درس، فضای تکلیف محور و پژوهش محور را در کنار حمایت و همکاری و به وجود بیاورند. زمانی که معلمان دانش آموزان را به تحقیق در مورد مسائل تشویق می کنند و فرصت پژوهش را برای آنها به وجود می آورند؛ در واقع دانش آموزان را به درگیری و داشتن نقش فعال در یادگیری نیز تشویق کرده اند. بنابراین ادراک کلاس به عنوان کلاس عدالت محور، مشارکت محور و تعلق از طریق پاسخگویی به علاقمندی های دانش آموزان، حس مثبت بر انگیزی در دانش آموزان به وجود می آورد (آسور، ۲۰۱۲).

در ادامه به بررسی اثربخشی آموزش مهارت های حل مسئله بر نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها در دانش آموزان پایه چهارم با استفاده از تحلیل کوواریانس یک متغیره پرداخته شد. نتایج نشان داد که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به معلمان و کلاس ها در دانش آموزان پایه چهارم تأثیر معنی داری داشته است.

هم راستا با نتایج این فرضیه مطالعاتی انجام شده است که می توان به تحقیق جهانی زاده و همکاران (۱۴۰۲) که نشان داد آموزش مهارت حل مساله حداقل در یکی از متغیرات پیشرفت تحصیلی و اضطراب امتحان تأثیر مثبتی داشت. پور قربان گورابی و همکاران (۱۴۰۰) تفاوت معناداری بین گروه

¹ Fraser, McRobbien, & Fisher

²Gazelle

آزمایشی و گواه در میانگین مشکلات رفتاری درونی سازی و برونی سازی شده و عملکرد تحصیلی را نشان دادند. مایزید و ایکلس (۲۰۲۳) نشان داد خودکارآمدی پایین معلمان و عدم مواجهه مناسب معلمان با آموزش های قبل از خدمت و همچنین آموزش پرورش مهارت های حل مسئله به صورت حرفه ای به عنوان چالش های معلمان در مهارت حل مسئله بوده است.

در تبیین این فرضیه با توجه به دیدگاه مورگان و همکاران (۲۰۱۰)، از مسئله به نوعی تعارض بین موقعیتی که هم اکنون وجود دارد یاد می کنند به عبارت دیگر، انسان ها مسائل خود را پیگیر می شوند و تلاش دارند تا برای هر موضوع حل نشده ای، شیوه ای پیدا کنند. البته این را هم نباید از نظر دو داشت که مسئله لزوماً به معنی مشکل و معضل معنی نمی یابد، یعنی موضوعی نیست که همیشه برای ما مشکل به وجود بیاورد، بلکه رسیدن به کنه قضیه و حقیقت یابی، نوعی حل مسئله است (ادیب نیا و همکاران، ۱۳۹۲).

از طرفی دیگر نگرش نسبت به مدرسه و معلم و کلاس درس سبب می شود دانش آموزان بتوانند بیشتر اهدافی را که برایشان مشخص می شود دست پیدا کنند و بتوانند بر مشکلاتشان پیروز شوند و اطمینان حاصل کنند که می توانند وظایف مختلف کاری خودشان را به طور تاثیر گذاری به پایان برسانند و حتی به این امر هم دست پیدا می کنند که افراد به همان میزان که تلاش می کنند می توانند به نتیجه دست یابند و به طور معمول در پیشبرد حل مسئله نقش تاثیر گذار و مفیدی بر جای بگذارند. چوی و بیگ (۲۰۰۲) ادراک دانش آموزان از محیط کلاس و نگرش دانش آموزان در کره را اینگونه نشان دادند که فضای کلاس می تواند پیش بینی کننده خوبی برای نگرش مثبت دانش آموزان باشد. جو روانشناختی محیط یادگیری کلاس و شاخصه های بافتی و اجتماعی و حمایت معلم، تأثیرات معناداری بر رفتارهای یادگیری دانش آموزان می گذارد.

نگرش نسبت به معلم در مولفه های نگرش نسبت به مدرسه سبب می شود دانش آموزان بتوانند بسیاری از اهدافی را که برای خودشان تعیین می کنند، محقق سازند و پیروزمندانه بر بسیاری از مشکلات غلبه کنند و مطمئن شوند که می توانند وظایف کاری متنوع خودشان را به طور مؤثری انجام دهند و بسیاری از کارها و وظایف را در مقایسه با دیگران به بهترین شکل ممکن انجام دهند و حتی به این توانایی می رسند که افراد به همان اندازه که زحمت می کشند به نتیجه می رسند و معمولاً در پیشبرد حل مسئله نقش مؤثر و مفیدی بر جای می گذارد. چنانچه ویژگی های شخصیتی یک معلم می تواند پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهد.

نتایج بررسی اثربخشی آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان با استفاده از تحلیل کوواریانس یک متغیره نیز نشان داد که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه چهارم تأثیر معنی داری داشته است. هم راستا با نتایج این فرضیه مطالعاتی در داخل و خارج از ایران صورت پذیرفته اند که می توان به نتایج کایاناک و همکاران (۲۰۲۳) نشان دادند بین نمرات پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش در مقیاس های فعالیت جدول کلمات متقاطع مورد استفاده در آموزش از راه دور بر مهارت حل مسئله و تصمیم گیری بالینی تفاوت آماری معنی داری مشاهده شد. دانگویی (۲۰۱۷) نگرش دانش آموزان با ارزش های آموزشی و انگیزه پیشرفت رابطه معنی داری نشان داد. معینی کیا و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد بین مولفه های کیفیت زندگی در مدرسه و ادراک از کلاس را نگرش نسبت به مدرسه ارتباط معنی داری را نشان دادند، ۱۷ درصد از نگرش دانش آموزان نسبت به مدرسه با توجه به شاخصه های کیفیت زندگی در مدرسه و ۴۳ درصد از نگرش دانش آموزان نسبت به مدرسه با توجه به شاخصه های ادراک از کلاس مشخص شد.

در تبیین این فرضیه می توان گفت نگرش نسبت به مدرسه عواملی همانند علاقه و عاطفه دانش آموز نسبت به مدرسه را در بر می گیرد. پژوهش ها این را می رسانند که میزان انطباق دانش آموزان با تکالیف آموزشی ارتباط زیادی با شیوه نگرش آنها به مدرسه دارد. و بر همین مبنا به هر میزان دانش آموزان نگرش مثبت تری به مدرسه داشته باشند از درکشان از تحصیل بیشتر است (لوئنگ و لوئنگ، ۱۹۹۲). مک کوچ و سیگل (۲۰۰۳) نیز معتقدند که دانش آموزان دارای پیشرفت تحصیلی ضعیف، نگرشهای منفی نسبت به مدرسه دارند. نتیجه مطالعه پژوهش میجرینکس (۱۹۹۲) بر این مبنا بود که چگونگی نگرش دانش آموزان به مدرسه با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارای رابطه مثبتی داشت.

علاقه و نگرش دانش آموز نسبت به مدرسه عامل دیگر نگرش نسبت به مدرسه است. پژوهش ها نشان می دهند. که میزان انطباق فراگیران با تکالیف آموزشی ارتباط زیادی با نحوه نگرش آنها به مدرسه دارد. همچنین هرچه دانش آموزان نگرش مثبت تری به مدرسه داشته باشند از ادراک تحصیلی بالاتری نیز برخوردار خواهند بود (لوئنگ و لوئنگ، ۱۹۹۲؛ مک کوچ و سیگل (۲۰۰۳)، معتقدند که فراگیران دارای پیشرفت

تحصیلی ضعیف، نگرش های منفی نسبت به مدرسه دارند. دانش آموزانی که دارای پیشرفت تحصیلی بالا هستند در مدرسه به یادگیری علاقه مند هستند و نسبت به مدرسه نگرش مثبتی دارند (ترجمه مصر آبادی، ۱۳۸۹).

نتایج حاصل از بررسی تأثیر آموزش مهارت های حل مسئله بر ارزش گذاری هدف های مدرسه در دانش آموزان پایه چهارم با استفاده از تحلیل کوواریانس تک متغیره بررسی شد نتایج نشان داد که آزمون لون به عنوان پیش فرض این فرضیه در سطح خطای ۰/۰۵ معنی دار نبود و این یعنی واریانس خطای دو گروه با همدیگر یکسان است و بین آنها تفاوتی مشاهده نشده است. و از آنجا که مقدار F برای تقابل مولفه های مهارت حل مسئله بر ارزش گذاری هدف های مدرسه در دانش آموزان کمتر از خطای ۰/۰۵ می باشد. بر این مبنا با احتمال خطای ۵ درصد می توان اظهار داشت که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر ارزش گذاری هدف های مدرسه در دانش آموزان پایه چهارم تأثیر معنی داری داشته است.

هم راستا با نتایج این فرضیه می توان به تحقیق جهانی زاده و همکاران (۱۴۰۲) نشان دادند آموزش مهارت حل مساله حداقل در یکی از متغیرات پیشرفت تحصیلی و اضطراب امتحان تاثیر مثبتی داشت، پور قربان گورابی و همکاران (۱۴۰۰) نشان دادند تفاوت معناداری بین گروه آزمایشی و گواه در میانگین مشکلات رفتاری درونی سازی و برونی سازی شده و عملکرد تحصیلی وجود دارد. معینی کیا و همکاران (۱۳۹۶) نشان دادند بین مولفه های کیفیت زندگی در مدرسه و ادراک از کلاس را نگرش نسبت به مدرسه ارتباط معنی داری وجود دارد.

از دیگر مولفه های تاثیر گذار بر نگرش نسبت به مدرسه، ارزش گذاری هدف های مدرسه است. چنانچه قائل شدن ارزش برای یادگیری و باور به اینکه تکلیف یادگیری با اهمیت است، انگیزش و انتخاب تحصیلی دانش آموزان را بهبود می بخشد. این شاخصه با استدلال های دانش آموزان جهت انجام دادن تکالیف سروکار دارد. هدف های دانش آموزان و ارزش مربوط به پیشرفت تحصیلی، خود نظم دهی و انگیزش آنها را تحت تأثیر قرار می دهند، به این دلیل اهداف دانش آموزان راه حل های رسیدن به این هدف ها و همچنین میزان درگیر شدن و پاسخ دادن فراگیران به تکالیف تحصیلی را تحت تأثیر قرار می دهند (مک کوچ و سیگل، ۲۰۰۳، ترجمه مصر آبادی، ۱۳۸۹).

در نهایت اثربخشی آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر انگیزش/خود نظم دهی در دانش آموزان با استفاده از تحلیل کوواریانس تک متغیره مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که تقابل آموزش مولفه های مهارت حل مسئله بر انگیزش/خود نظم دهی در دانش آموزان پایه چهارم تأثیر معنی داری داشته است. هم راستا با نتایج این فرضیه می توان به تحقیق نعمتی و اسداللهی (۱۳۹۸) که نشان داد آموزش راهبردهای خودتنظیمی نگرش نسبت به مدرسه را در دانش آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه معنی دار نشان داد. اومیت سنوکا و دمیرکیران (۲۰۲۳) نشان داد میانگین نمرات حل مسئله، تاب آوری و خودکارآمدی پس از آموزش و پیگیری یک ماهه دانش آموزان گروه آزمایشی طور معنی داری بالاتر و میانگین پس از آموزش بود مایز یاد و ایکلس (۲۰۲۳) نشان داد خودکارآمدی پایین معلمان و عدم مواجهه مناسب معلمان با آموزش های قبل از خدمت و همچنین آموزش پرورش مهارت های حل مسئله به صورت حرفه ای به عنوان چالش های معلمان در مهارت حل مسئله بوده است.

در تبیین این فرضیه می توان بیان کرد که انگیزش/خود نظم دهی پنجمین بعد مؤلفه نگرش نسبت به مدرسه است. یافته های تحقیقاتی در راستای انگیزش/خود نظم دهی این را می رساند که دانش آموزان به هر میزان هم که از لحاظ شناختی و راهبردهای یادگیری در جهت یادگیری بحثی آماده باشند؛ باز هم ضروری به نظر می رسد که این توانایی ها و راهبردها را با انگیزش ترکیب شوند تا این توانایی ها و راهبردها بتوانند مفید واقع شوند. دانش آموزان با انگیزه کارها را به خوبی صورت می دهند و از چگونگی مقابله با فشارهای روانی مرتبط با یادگیری آگاه هستند. این فراگیران برای یادگیری ارزش قائل هستند و این احساس را دارند از لحاظ توانایی یادگیری با کفایت هستند (پیتر، ۲۰۰۵). دانش آموزی که انگیزه کافی جهت یادگیری داشته باشد، با در پیش گرفتن رفتارهای خود نظم داده شده، در تلاش است که به اهداف یادگیری دست یابد. نتایج پژوهش بوساتو، پرنس، الشوتا و همکاران (۲۰۰۰) این را می رساند که بین نمرات انگیزش دانشجویان و نمرات آزمون پیشرفت تحصیلی آنها ارتباط به صورت مستقیم است (ترجمه مصر آبادی، ۱۳۸۹).

با توجه به اینکه آموزش مهارت های حل مسئله توانسته اند در این تحقیق به روش مثبتی بر توجه انتخابی اثر بخش باشند بر این مبنا پیشنهاد می شود علاوه بر مشاوران و معلمان، والدین نیز در بالابردن مهارت های دانش آموزانشان از این شیوه بهره ببرند. همچنین در محیط کلاس کارگروهی به صورت حل مسئله بر دیدگاه های دانش آموزان نسبت به مدرسه بیشتر انجام شود.

سپاسگزاری

در صورت لزوم، بخش کوتاه تقدیر و تشکر می‌تواند قبل از ارائه فهرست منابع ذکر گردد

منابع

پور قربان گورایی، فائزه؛ باباخانی، نرگس؛ فتحی کاشانی، فرح (۱۴۰۰) در مطالعه ای تأثیر آموزش مهارت حل مسئله اجتماعی بر عملکرد تحصیلی و مشکلات عاطفی رفتاری درونی سازی شده و برونی سازی شده دانش آموزان ابتدایی، روانشناسی تربیتی، دوره ۱۷، شماره ۵۹،

جهانی زاده، جیران؛ موسوی نیک، مریم؛ عظیمی، رحمت اله (۱۴۰۲) بررسی اثربخشی آموزش مهارت حل مساله بر پیشرفت تحصیلی و اضطراب امتحان دانش آموزان دختر پایه چهارم دوره ابتدایی شهر کرمانشاه، مجله دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، سال ششم، شماره ۶۳،

حمیدی زاده، محمد رضا (۱۳۸۲) بررسی رفتار و سازه سبک های حل مسئله نیروی انسانی دانش گرا، مجله مدیریت و توسعه، ۶، ۶۱ و ۱۵-۲۵.

سیف، علی اکبر. (۱۴۰۰). سنجش فرایند و فراورده یادگیری (ویرایش دوم). تهران: نشر دوران

عباسی، ارسلان؛ جدیدی، هوشنگ؛ گودرزی، محمود (۱۴۰۰) تحلیل ساختاری روابط نشاط ذهنی و درگیری تحصیلی با میانجیگری نگرش نسبت به مدرسه و ادراک حمایت اجتماعی معلم، فصلنامه روان شناسی تحلیلی شناختی، دوره ۱۲، شماره ۴۵، شهریور ۱۴۰۰، صفحه ۱-۱۵.

مصرآبادی، جواد. (۱۳۸۹) هنجاریابی و تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه تجدیدنظر شده سنجش نگرش نسبت به مدرسه. آموزش و ارزشیابی (علوم تربیتی)، ۳(۱۲)، ۱۰۷-۱

معینی کیا، مهدی؛ زاهد بابلان، عادل؛ جبارنژاد شوطی، رقیه؛ عظیم پور، احسان (۱۳۹۶) پیشبینی نگرش دانش‌آموزان نسبت به مدرسه براساس کیفیت زندگی در مدرسه و ادراک از کلاس درس، فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، سال پنجم، شماره سوم (پیاپی ۱۹).

نعمتی، شهروز؛ اسداللهی، مریم (۱۳۹۸) اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر نگرش نسبت به مدرسه در دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه، مجله ی ناتوانی های یادگیری، دوره ۸، شماره ۳.

- Alan Dean, G. (2017). The Relationship Between Parental Attitudes Towards Education and Their Children's Attitudes Towards School. A Thesis Presented to the Graduate Faculty of California State University, Hayward
- Assor, A. (2012). Allowing choice and nurturing an inner compass: Educational practices supporting students' need for autonomy. In S. L. Christenson, A. L. Reschly, & C. Wylie (Eds.), handbook of research on student engagement (p. 421-439). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-2018-7_20.
- Dagnew, Asrat (2017) The Relationship Between Students Attitudes Towards School, Values of education, Achievement Motivation and Academic Achievement in Alues of EDUCATION, ACHIEVEMENT MOTIVATION AND ACADEMIC ACHIEVEMENTIN GONDAR SECONDARY SCHOOLS, ETHIOPIA
- Fraser, B. J., McRobbie, C. J., & Fisher, D. (1996). Development, validation and use of personal and class forms of a new classroom environment questionnaire. In Proceedings Western Australian Institute for Educational Research Forum.
- Gazelle, H. (2006). Class climate moderates peer relations and emotional adjustment in children with an early history of anxious solitude: A child × environment model. *Developmental psychology*, 42(6), 1179-1192.
- Grøtan, K., Sund, E. R., and Bjerkeset, O. (2019). Mental Health, Academic Self-Efficacy and Study Progress Among College Students – The SHoT Study, Norway. *Frontiers in Psychology*, 10(45).

- Jin, W., & Lee, S. (2019). Designing in virtual reality: a comparison of problem-solving styles between desktop and VR environments Article in *Digital Creativity*. *Digital Creativity*. 30(2):107-126.
- Kaynak, Serap. Ergün, Sibel. Karadaş, Ayşe(2023) The effect of crossword puzzle activity used in distance education on nursing students' problem-solving and clinical decision-making skills: A comparative study, *Nurse Education in Practice*, Volume 69,103618,
- Kong, L. N., Qin, B., Zhou, Y. Q., Mou, S. Y., & Gao, H. M (2014). The effectiveness of problembased learning on development of nursing students' critical thinking: A systematic review and metaanalysis. *International Journal of Nursing Studies*, 51(3), 458-469.
- Lee, Jihyun(2016) Attitude toward school does not predict academic achievement, *Learning and Individual Differences*, Volume 52 ,Pages 1-9,
- Leung, Shuk-kwan S (2013). Teachers implementing mathematical problem posing in the classroom: challenges and strategies, *Springer Science, Educ Stud Math* (2013) 833103–116.
- Miller, D. G. (2016). The Impact of Formal Extracurricular Activities on Satisfaction and Attitudes-toward-School among At-Risk Adolescents.
- Mitchel, M.M & Bradshaw, C. P.)2013(. Examining classroom influences on student perceptions of school climate: The role of classroom management and exclusionary discipline strategies. *Journal of School Psychology*, 51)5(, 599–610.
- Mizyed, Hiea A a, Eccles, Christine U. (2023) Understanding Emirati teachers' challenges in fostering problem-solving skills development in early years – A preliminary study, *Social Sciences & Humanities Open* 8 (2023) 100561.
- Oda Y, Onishi H, Sakemi T.(2014) Effectiveness of Student Tutors in Problem-Based lerning of undergraguade Medical Education 2014. *Tohoku J. Exp. Med* 2014; 232 (3): 223-227
- Rodríguez S, Núñez JC, Valle A, Freire C, Ferradás MM and Rodríguez-Llorente C (2019). Relationship Between Students' Prior Academic Achievement and Homework Behavioral Engagement: The Mediating/Moderating Role of Learning Motivation. *Front. Psychol.* 10:1047
- Wang,L. MacCann,C. Zhuang,X. Liu,O.L. (2009)Assessing teamwork and collaboration in high school students: A multimethod approach *Canadian Journal of School Psychology*, 24 (2) (2009), pp. 108-124,